

Bruselj, 15. september 2025
(OR. en)

12800/25

RECH 384

DOPIS

Pošiljatelj: Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik: Odbor stalnih predstavnikov/Svet

Zadeva: *Priprava na zasedanje Sveta za konkurenčnost (notranji trg, industrija, raziskave in vesolje) 29. in 30. septembra 2025*
Sveženj Obzorje Evropa: okvirni program za raziskave in inovacije za obdobje 2028–2034
a) Okvirni program in pravila za sodelovanje v programu in razširjanje njegovih rezultatov
b) Posebni program za izvajanje programa Obzorje Evropa
– orientacijska razprava

V prilogi vam pošiljamo dopis predsedstva z naslovom „**Raziskave in inovacije v EU za dvojno rabo, varnost in obrambo**“ za orientacijsko razpravo na seji Sveta za konkurenčnost 30. septembra 2025.

RAZISKAVE IN INOVACIJE V EU ZA DVOJNO RABO, VARNOST IN OBRAMBO

Raziskave in inovacije so čedalje pomembnejše za prihodnost Evrope. V zadnjem času se je zaradi geopolitičnih razmer močno povečala potreba po raziskavah in inovacijah za dvojno rabo in po možnosti zlasti za obrambo. Ob vse večjih grožnjah in novih geopolitičnih izzivih mora biti Evropa sposobna ukrepati. Tako kot drugi svetovni akterji mora tudi Evropa omogočiti, da se izkoristi celoten potencial raziskav in inovacij, ter preučiti načine za izkoriščanje sinergij raziskav in inovacij na civilnem in obrambnem področju.

V skladu s predlogom za naslednji program Obzorje Evropa, ki ga je Evropska komisija sprejela 16. julija, je mogoče projekte z dvojno rabo in projekte, namenjene zlasti obrambi, financirati v okviru programa Pospeševalec Evropskega sveta za inovacije. Čeprav je potrebnih več podrobnosti o predlogu, je že zdaj jasno, da se je področje uporabe glede na sedanji okvirni program močno spremenilo.

Kot je videti, je predlog v skladu s priporočilom iz poročila skupine Manuela Heitorja na visoki ravni z naslovom „Align, Act, Accelerate. Research, Technology and Innovation to boost European Competitiveness“ (Uskladiti, ukrepati, pospešiti – raziskave, tehnologija in inovacije za povečanje evropske konkurenčnosti), objavljenim septembra 2024. V zadnjem priporočilu poročila je navedeno, naj dvojno rabo sprejmemo kot neizogibno in jo izkoriščamo v obe smeri.

Po razlagi skupine na visoki ravni vztrajanje na strogem ločevanju med dvojno rabo in civilnimi raziskavami ni najboljša pot naprej in da v evropskem okviru ne bi smelo nastopati kot podlaga za razlikovanje. V poročilu sta navedena dva glavna razloga za to trditev. Prvi je, da zaradi vsesplošne razširjenosti številnih novih tehnologij skoraj vse raziskave, razvoj in inovacije praviloma že imajo dvojno rabo (primeri za to so internet, umetna inteligenca, mobilni telefoni, brezpilotni zrakoplovi in roboti). Drugi pa, da ima zaradi vsesplošnih in globalnih zahtev za vsako sodobno vojsko skoraj vsako raziskovalno področje praviloma dvojno rabo (npr. zdravje, prehrana, človeške zmogljivosti).

Skupina na visoki ravni je nazadnje izpostavila tudi finančni vidik: „Mirovne dividende za gospodarstvo z zmanjševanjem sredstev za vojaške izdatke v državnih proračunih ni več. Zdaj je treba najti možnost, kako v obdobju neizogibnega povečanja vojaških izdatkov ustvariti novo inovacijsko dividendo iz evropskih raziskav, razvoja in inovacij.“

Vključevanje projektov z dvojno rabo in projektov, ki so po možnosti namenjeni zlasti obrambi, v okvirni program je občutljivo vprašanje. Pri predlogu za vključitev projektov z dvojno rabo in projektov, namenjenih zlasti obrambi, v naslednji program Obzorje Evropa je zato treba temeljito preučiti npr. učinke, nove deležnike, ki bodo vključeni v projekte, obdelavo občutljivih podatkov, sodelovanja s tretjimi državami in varnostne vidike.

V tem okviru želimo od ministrov in ministric, pristojnih za raziskave, izvedeti stališča glede naslednjih ključnih vprašanj:

1. Katere priložnosti po vašem mnenju odpira ta novi pristop k nadaljnji krepitvi in izboljšanju evropske konkurenčnosti in odpornosti?
2. Na kaj bi morali biti zlasti pozorni pri širitvi okvirnega programa?
3. Na kakšen način naj bi v naslednjem programu Obzorje Evropa podpirali projekte z dvojno rabo in projekte, namenjene zlasti obrambi?